

PETROL ve SIVILAŞTIRILMIŞ PETROL GAZLARI PİYASALARI DENETİMİ

Mehmet İBİŐ

Denetim Dairesi BaŐkanı

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

18/11/2016 Tarihi İtibariyle Petrol Piyasasında Yürürlükte Olan Lisans Türleri ve Sayıları

Lisans Türü	Sayısı
Rafinerici Lisansı	6
İşleme Lisansı	10
Madeni Yağ Lisansı	145
Dağıtıcı Lisansı	88
İhrakiye Teslimi Lisansı	62
Bayilik Lisansı (İst.lu: 12.506, İst.suz: 141)	12.647
Depolama Lisansı	107
İletim Lisansı	33
Taşıma Lisansı (Denizyolu:72, Demiryolu:5)	77
Serbest Kullanıcı Lisansı	42
TOPLAM	13.217

Petrol Piyasası Denetimleri

Piyasada faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin piyasaya ilişkin faaliyetlerinin ve hesaplarının ilgili mevzuat hükümlerine uygunluğunun incelenmesi ve bu kişilerce piyasaya arz edilen petrol ve madeni yağın teknik düzenlemelere uygunluğunun araştırılması, hata, aykırılık, usulsüzlük ve suistimallerin tespit edilmesi halinde ilgili kanunlarda öngörülen gerekli yaptırımların uygulanması suretiyle yapılan çalışmalardır.

Petrol Piyasası Denetimleri

Petrol piyasası faaliyetlerine yönelik olarak gerçekleştirilen inceleme ve denetim faaliyetleri neticesinde, idari para cezaları ile idari yaptırımlar (mühürleme, piyasa faaliyetinin geçici süre durdurulması, lisans iptali) uygulanmaktadır.

Petrol Piyasasında 2015 Yılında Uygulanan İdari Para Cezalarının Lisans Tipine Göre Dağılımı

Lisans Tipi	Uygulanan İdari Para Cezası Adedi	Oran (%)	İdari Para Cezası Tutarı (TL)	Oran (%)
Bayilik	647	67,54	157.816.182	52,37
Madeni Yağ	74	7,72	23.417.796	7,77
İşleme	1	0,10	308.194	0,10
İhrakiye	15	1,57	3.495.272	1,16
Depolama	1	0,10	70.000	0,02
Dağıtıcı	220	22,96	116.265.957	38,58
Toplam	958	100	301.373.401	100

Petrol Piyasasında 2015 Yılında Uygulanan İdari Para Cezalarının Fiillere Göre Dağılımı

İdari Para Cezasına Konu Fiil	Uygulanan İdari Para Cezası Adedi	Oran (%)	İdari Para Cezası Tutarı (TL)	Oran (%)
Teknik Kriterlere Uygun Olmayan Akaryakıt İkmali	96	10,02	65.690.573	21,80
Dağıtıcı Dışında ve Menşei Belli Olmayan Akaryakıt İkmali	146	15,24	27.260.916	9,05
Ulusal Markerin Yeterli Şart ve Seviyede Olmaması	57	5,95	40.599.080	13,47
Otomasyon Yükümlülüğü	99	10,33	90.298.353	29,96
Diğer	560	58,46	77.524.479	25,72
Toplam	958	100	301.373.401	100

Petrol Piyasasında Uygulanan İdari Para Cezaları (01/01/2016 - 01/06/2016)

Lisans Türü	FİİL SAYISI	CEZA MİKTARI (TL)
BAYİLİK	451	106.071.031
RAFİNERİCİ	1	70.000
MADENİ YAĞ	13	4.367.968
İHRAKİYE	11	2.933.087
DAĞITICI	222	176.660.158
TOPLAM	698	290.102.244

Bayilerin Petrol Piyasasında Yaptığı Mevzuat İhlalleri

- * Yeterli şart ve seviyede ulusal marker içermeyen akaryakıt ikmal
- * İlgili teknik düzenlemelere aykırı akaryakıt ikmal
- * Akaryakıtın tağşiş edilmesi ve/veya tağşişe yarayan ürün bulundurma
- * Kaçak akaryakıt ikmaline yönelik gizli tank, düzenek, vb. ekipman bulundurma
- * Tavan fiyat uygulaması döneminde, tavan fiyatın üstünde satış
- * Fiyat, ilan panosu, dağıtıcıya ait kurumsal kimlik belirtilerini bulundurmama

Bayilerin Petrol Piyasasında Yaptığı Mevzuat İhlalleri-II

- * Otomasyon sistemi çevrimiçi olmayan yerlerden satış yapılması
- * Otomasyon sistemine izinsiz müdahale
- * Sözleşmeli dağıtıcı dışı ikmal
- * Başka bayiye yeniden satış amaçlı satış
- * Zorunlu sigorta yükümlülüğünü yerine getirmeme
- * Fiyat panosunda satış fiyatının yazılı olmaması
- * Fiyat panosunda yazılı satış fiyatının üstünde fiyatla satış

Bayilerin Petrol Piyasasında Yaptığı Mevzuat İhlalleri-III

- * Gaz yağı ve jet yakıtı satışı
  - * Otomasyon sistemine bağlı ancak vaziyet planında ve/veya GSM ruhsatında yer almayan tank
  - * Lisans tadillerini süresi içerisinde gerçekleştirilmeme
(Unvan değişikliği, hisse devri, vs.)
- ⇒ Adres bilgisinde yeni numaratajdan kaynaklı değişiklikler, esaslı bir değişiklik olarak değerlendirilmemektedir.

Bayilerin Petrol Piyasasında Yaptığı Mevzuat İhlalleri-IV

15-16 Temmuz 2016 tarihlerinde Akaryakıt ve Otogaz bayileri satış yapmama ve / veya yüksek fiyattan satış yapma nedeniyle Kuruma 370 adet şikayet ulaşmıştır.

- * 192 Akaryakıt bayisi hakkında inceleme başlatılmıştır.
- * 54 adet Akaryakıt bayisi hakkında soruşturma açılmış ve devam etmektedir.
- * 2 adet Akaryakıt bayisine idari para cezası ve lisans iptali yaptırımını uygulanmıştır.

İstasyon Kiralamaları

* 5015 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin sekizinci fıkrası:

«5607 sayılı Kanunda belirtilen kaçakçılık fiillerinin işlendiği tespit edilen rafineri hariç her türlü tesiste lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar Kurum tarafından geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Lisans sahibine verilen idari para cezası ödenmeden lisansa konu tesis için lisans verilmez.»

⇒ Mağduriyetlerin yaşanmaması için

Teminat alınma ve / veya uygun kişiye kiralama yoluna gidilmesi

Bayilik Sözleşmelerindeki Ticari Konular

Bayi ve dağıtıcılar arasında yapılan bayilik sözleşmeleri petrol piyasası ve ilgili mevzuatının düzenleme alanı dışında kalan ticari konulara yönelik hükümleri içermektedir. Bu hükümler arasında ödeme ve ürün teslim koşulları, asgari satış taahhütleri, mülkiyet, intifa, ipotek, ariyet, kira hakları, teminat mektupları, prim ve cezai şartlar sayılabilir.

Petrol piyasası mevzuatının düzenleme alanı dışında kalan söz konusu bayilik sözleşmesi hükümlerinden doğacak ihtilaflarda EPDK taraf değildir. Bayilik sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya ihlalinden kaynaklanan ihtilafların genel hükümler çerçevesinde adli yargı mercilerince çözülmesi gerekmektedir.

2013-2015 Yılları Arasında Ulusal Marker Saha Cihazı (XP) Analiz Sonuçları Karşılaştırması

Ölçüm Sayıları	2013 Yılı		2014 Yılı		Değişim (%) 2013→2014	2015 Yılı		Değişim (%) 2014→2015
	Adet	Oran (%)	Adet	Oran (%)		Adet	Oran (%)	
Geçerli Ölçüm Sayısı	65.384	81,39	83.494	85,47	27,70	101.587	96,22	21,66
Geçersiz Ölçüm Sayısı	14.948	18,61	14.190	14,53	-5,07	3.995	3,78	-71,85
Toplam Ölçüm Sayısı	80.332	100	97.684	100	21,60	105.582	100	8,09

2013-15.11.2016 Tarihlerinde Laboratuvarlara Gönderilen Numune Sayısı

YIL	TOPLAM
2013	7.293
2014	10.376
2015	2.133
01.01.2016- 15.11.2016	1.196

2013-2014 yıllarında numune alınan yerler çoğunlukla lisanssız tesislerdir.

2014 yılında numune sayısının anlamlı artışındaki temel neden Hatay İlindeki kaçak akaryakıt yakalamaları ile ilgilidir.

2014 yılında analiz için numune alınarak laboratora teslim edilen numunelerden (10.376) sadece 574 tanesi, yani %5,5'i lisanslı tesislere aittir.

- * Son yıllardaki denetimlerin ve ilgili mevzuat değişiklerinin neticesi olarak, lisanslı tesislerde «kaçak akaryakıt» sorununun ciddi oranda azaldığı görülmekte olup; petrol piyasası sektörünün genelini kapsayacak bu yöndeki olumsuz algının değişmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

EPDK 15 ŞİRKETE

4,9 MİLYON LİRA
CEZA KESTİ

Çok sayıda para cezası var !

EPDK
EPDK cezaları açıkladı

**EPDK 19 firmaya 5.320.000 TL
İdari Para Cezası Kesti**

**12 Firmadan Yazılı Savunmalarını İsterken,
1 İhrakiye Teslimi,
1 Bayilik Lisansını İPTAL etti.**

İdari Yaptırımlar

- * Tespit edilen mevzuat ihlallerinde, lisans sahipleri hakkında soruşturma açılmak suretiyle ilgili mevzuat hükmünün uygulaması ve idari para cezasını da içeren bir takım idari yaptırımların uygulanması zorunluluğu vardır.

Rakamlarla LPG Piyasası*

Lisans Türü	Adet
<u>Dağıtıcı</u>	85
<u>Depolama</u>	109
<small>Araçlar</small> <u>Taşıma</u>	57
<u>Otogaz Bayilik</u>	10.659
<u>LPG Tüpü İmalatı</u>	9
<u>LPG Tüpü M. Tamiri Bakımı</u>	98
Toplam :	11.017

Araç Türü	Adet
LPG Taşıma Aracı	2.629
Denizyolu Aracı	7
Toplam :	2.636

* 18/11/2016 tarihi itibariyle

Rakamlarla LPG Piyasası-II

	Dağıtım Bölgesi	Lisans Sayısı
Dağıtıcı Lisansı	Ulusal	52
	Mahalli	33
	Toplam	85

		Lisans Sayısı
Taşıma Lisansı	Karayolu	19
	Boru Hattı	32
	Denizyolu	6
	Toplam	57

Rakamlarla LPG Piyasası-III

Depolama Lisansı	109	Tank Tipi	Toplam Tank Sayısı	Toplam Tank Kapasitesi [m3]
		Gümrüklü	655	640.522
		Antrepo	14	56.639
		Toplam	669	697.161

LPG Piyasası Denetimleri

- * Sıvılaştırılmış petrol gazları piyasası denetimleri, piyasada faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerin piyasaya ilişkin faaliyetlerinin ve hesaplarının ilgili mevzuata uygunluğunun incelenmesi ve değerlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir.
- * Sıvılaştırılmış petrol gazları piyasasında yapılan faaliyetlere yönelik inceleme – denetim faaliyetleri ve neticesinde uygulanacak yaptırımlar ve cezalar, 5307 sayılı Kanununun 16 ncı maddesi çerçevesinde uygulanmaktadır.

LPG Piyasasında 2014-2015 Yılları Arasında Uygulanan İdari Para Cezalarının Lisans Tipine Göre Dağılımı

Lisans Tipi	2014 Yılı		2015 Yılı	
	İdari Para Cezası Tutarı (TL)	Oran (%)	İdari Para Cezası Tutarı (TL)	Oran (%)
Otogaz Bayilik	40.408.441	48,22	31.945.123	79,41
Dağıtıcı	36.588.279	43,67	8.281.122	20,59
Depolama	6.796.280	8,11	-	-
Toplam	83.793.000	100	40.226.245	100

LPG Piyasasında 2015 Yılında Uygulanan İdari Para Cezalarının İdari Para Cezasına Konu Fiillere Göre Dağılımı

İdari Para Cezasına Konu Fiil	Uygulanan İdari Para Cezası Adedi	Oran (%)	İdari Para Cezası Tutarı (TL)	Oran (%)
İstasyonlarda Mutfak Tüplerine Dolum Yapılması	31	18,56	12.425.387	30,89
Sertifikasız Personel Çalıştırmak	16	9,58	1.249.060	3,10
İstasyonda Sorumlu Müdür Bulundurulmaması	37	22,16	3.378.302	8,40
Teknik Düzenlemelere Aykırı LPG İkmali	1	0,60	366.319	0,91
Diğer	82	49,10	22.807.177	56,70
Toplam	167	100	40.226.245	100

Otogaz Bayilerinin LPG Piyasasında Yaptığı Mevzuat İhlalleri

- * LPG dolum aparatı bulundurma ve/veya aparatla tüp dolumu yapma
- * Sorumlu müdür bulundurmama
- * Yetkili personel çalıştırmama
- * Zorunlu sigorta yükümlülüğünü yerine getirmeme
- * Dökme LPG'nin, otogaz LPG olarak ikmali
- * Fiyat panosunda yazan fiyatın üstünde satış fiyatı uygulanması
- * Tavsiye edilen fiyatın üstünde satış fiyatı uygulanması

Otogaz Bayilerinin LPG Piyasasında Yaptığı Mevzuat İhlalleri-II

15-16 Temmuz 2016 tarihlerinde Akaryakıt ve Otogaz bayileri satış yapmama ve / veya yüksek fiyattan satış yapma nedeniyle Kuruma 370 adet şikayet ulaşmıştır.

- * 28 LPG otogaz bayisi hakkında inceleme başlatılmıştır.
- * 1 adet LPG otogaz bayisine idari para cezası ve lisans iptali yaptırımı uygulanmıştır.

Tüplü LPG ve Otogaz LPG Arasındaki Farklar

- İki ürün arasındaki temel fark:
Soğuk ve sıcak havalarda akışkanlığı düzenleyen propan ve bütan gazlarının farklı oranlarda bulunmasıdır.

Basınç farklılığı

LPG istasyonlarında yapılan dolumda oluşabilecek basınç farkı tehlike oluşturabilir.

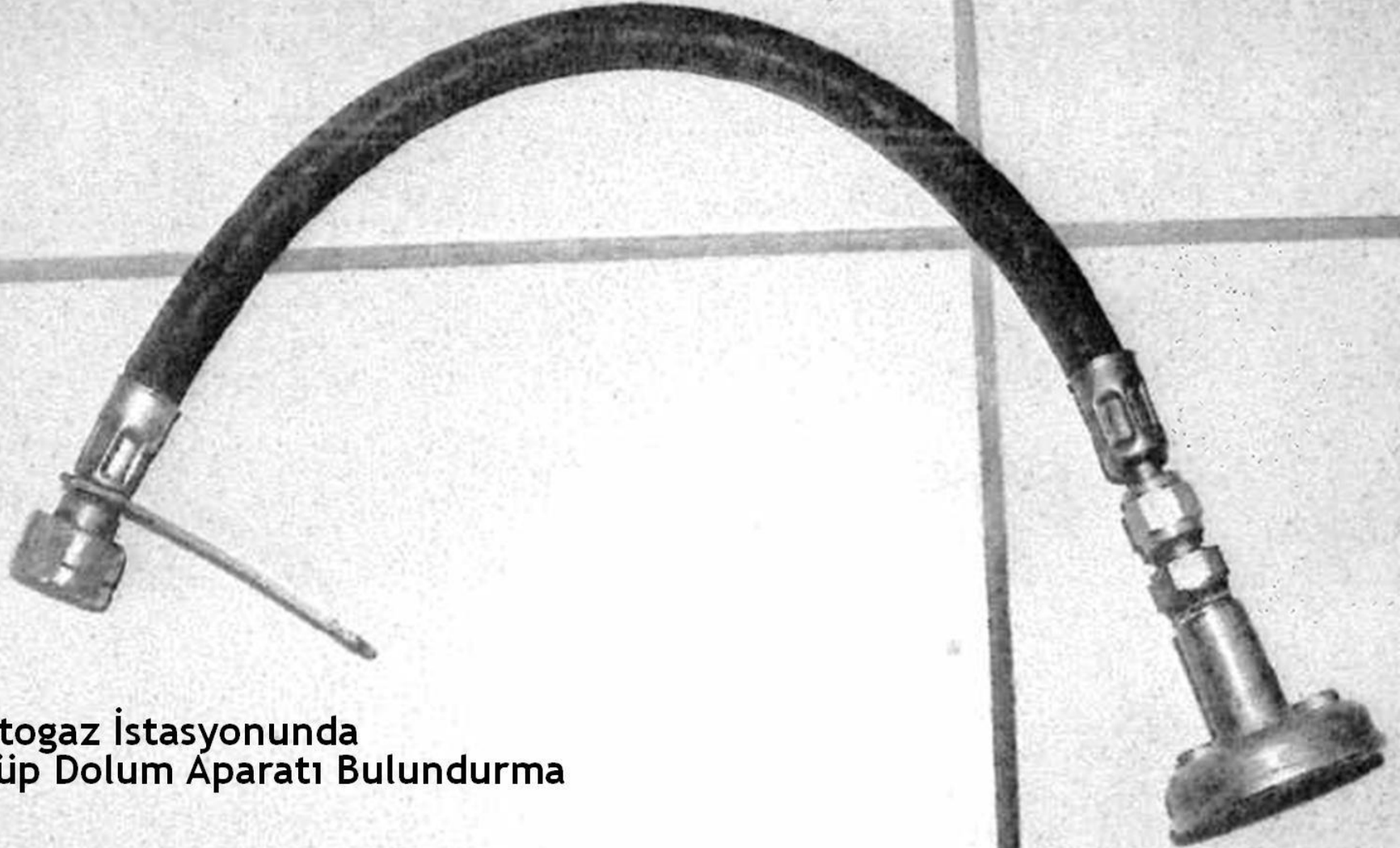
Tüplü LPG ve Otogaz LPG

- LPG tüplerinin dolum öncesi, dolum sırası ve dolum sonrasında kontrol işlemlerinin dağıtıcılar tarafından yapılması gerekmektedir. Teknik düzenlemelere uygun olmayan, periyodik muayenesi yapılmayan paslı, şişkin, ezik, kesik, boyasız, çatlak, yangın hasarlı ve benzeri tüplere dolum yapmamak dolum için getirilen tüpleri dolum yapmadan önce teknik düzenlemelere göre kontrolden geçirmek tamir ve bakım işlemleri yapmak gerekmektedir. Ötogaz istasyonlarında aparatla dolumda bu kontrol işlemleri yapılmadan dolum yapıldığından bu tüpler güvenlik riski oluşturacaktır.
- LPG otogaz istasyonlarında kaçak olarak doldurulan mutfak tüpleri, hava ayarı yapılmadığı için de tehlikelidir. Alev alma hız ve özelliklerinin ayarlanması da gerekmektedir.

**Otogaz İstasyonunda
Tüp Dolum Aparatı Bulundurma**

Kullanıcıların otogaz istasyonlarında tüp dolumu yapmasının nedeni?

15/11/2016 tarihi itibariyle LPG ürünlerinin satış fiyatları (TL/TON)

ÜRÜN ADI	RAFİNERİ SATIŞ FİYATI	ÖTV	GELİR PAYI	SATIŞ FİYATI (KDV HARİÇ)	KDV	SATIŞ FİYATI (KDV DAHİL)
LPG-TÜPLÜ	1.306,37	1.210	6,01	2.522,38	454,03	2.976,41
LPG-SANAYİ	1.306,37	1.210	6,01	2.522,38	454,03	2.976,41
LPG-ISINMA	1.306,37	1.210	6,01	2.522,38	454,03	2.976,41
LPG-OTOGAZ	1.306,37	1.778	6,01	3.090,38	556,27	3.646,65
OTOGAZ-TÜPLÜ FARK	0,00	568	0,00	568	102,24	670,24

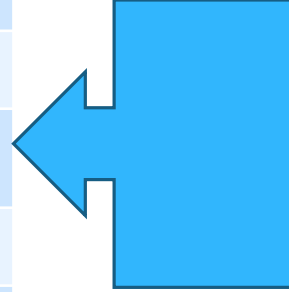

Kullanıcıların otogaz istasyonlarında tüp dolumu yapmasının nedeni?

- Görüldüğü üzere rafineri çıkışında ÖTV ve KDV'den dolayı otogaz LPG'nin piyasaya arzında satış fiyatı tüplü LPG'ye nazaran ton başına daha fazladır. Vergi oranları dolayısıyla rafineri çıkış fiyatı açısından otogaz LPG çok daha dezavantajlı bir durumdadır.
- O halde kullanıcıların riski yüksek olduğu halde otogaz istasyonlarında tüp dolumu yapmasının sebebi nasıl açıklanabilir?

LPG Piyasası Ürün Fiyatları*

Ürün Ana Grubu	Ürün Alt Grubu	Fiyat (TL/kg)
DÖKME LPG	LPG Mix	5.59
DÖKME LPG	Propan	6.05
OTOGAZ	Otogaz	5.02**
TÜPLÜ LPG	12 KG	6.125
TÜPLÜ LPG	2 KG	6.875
TÜPLÜ LPG	24 KG	6.23
TÜPLÜ LPG	45 KG	6.21

Kullanıcı, otogaz istasyonunda 12 kg. bir mutfak tüpünü doldurduğunda tüp başına yaklaşık 13 TL. daha az ücret ödüyor.

* 15/11/2016 tarihinde bir firmanın Ankara İlinde geçerli tarifeleridir. Kaynak : EPDK İnternet sitesi

** Tondan m³'e dönüşümde 0.56 faktörü kullanılmış ve yaklaşık değer elde edilmiştir.

Kullanıcıların otogaz istasyonlarında tüp dolumu yapmasının nedeni?

- Otogaz LPG ile Tüplü LPG arasında ortaya çıkan fiyat farkı, vergi oranlarından kaynaklanmamaktadır.
- Özel Tüketim Vergisi'nde ve Katma Değer Vergisi'nde oran otogaz aleyhine olmasına rağmen dolum maliyetleri ve üretici firmaların kâr marjını yüksek tutması, **mutfak tüpünün fiyatını artırmakta** ve bu durum tüketicilerin otogaz istasyonlarında mutfak tüplerine LPG dolumuna yönelmesine sebep olmaktadır.
- Kısmi de olsa bu durumu etkileyen bir başka faktör de; bazı kullanıcıların bir seferde o miktarda parayı tüpe veremeyeceğinden cebindeki paraya göre otogaz istasyonundan tüp dolumu yaptırmasıdır.

Dökme LPG'nin, Otogaz LPG olarak otogaz istasyonlarına ikmali

Dökme LPG: LPG dağıtıcıları tarafından kullanıcıların tüplü ve otogaz LPG hariç, tüketim mahallindeki tanklarına teknik düzenlemelere uygun özel nakliye araçlarıyla LPG ikmalidir.

Otogaz LPG faaliyeti: Yakıt olarak kullanılmak üzere akaryakıt ve otogaz istasyonlarında araçlara LPG ikmal işlemidir.

Dağıtıcılar dökme LPG'yi otogaz istasyonlarına neden ikmal ederler?

15/11/2016 tarihi itibariyle dökme LPG-otogaz LPG satış fiyatları (TL/Ton)

ÜRÜN ADI	RAFİNERİ SATIŞ FİYATI	ÖTV	GELİR PAYI	SATIŞ FİYATI (KDV HARIÇ)	KDV	SATIŞ FİYATI (KDV DAHİL)
DÖKME LPG	1.306,37	1.210	6,01	2.522,38	454,03	2.976,41
OTOGAZ LPG	1.306,37	1.778	6,01	3.090,38	556,27	3.646,65
FARK	0,00	568,00	0,00	568,00	102,24	670,24

Görüldüğü üzere, otogaz LPG'ye uygulanan ÖTV ve KDV dökme LPG'ye nazaran daha fazla olduğundan; otogaz LPG'nin rafineri çıkış fiyatı dökme LPG'ye göre daha yüksektir.

Sorumlu Müdür

- Sorumlu müdür sertifikası
- Sorumlu müdür sözleşmesi
- Sorumlu müdür sertifikasının yıllık olarak yenilenmesi (vizenmesi) gerekmektedir!!!

(LPG Dolum Tesisleri ve Otogaz İstasyonları Sorumlu Müdür Belgesi sorumlu müdür sözleşmesinde belirtilen süre için düzenlenir ve her yıl TMMOB'a bağlı yetkili oda tarafından vize edilir.)

Aksi halde Sorumlu müdür sözleşmesi kendiliğinden sona erer ve yapılan sözleşme geçersizdir.